NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1608 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ SÁU 21 JUILLET 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

BÁO

	Bắc kỳ, Lào, Cao-miên	Nam kỳ	Trung kỳ	Tây, Tàu, Nhật-bản	Mandat-poste	Ngoại quốc
Một năm	6 $ 00	6 $ 80	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Các lăng và Các công-sở	»	8	00	8	00	10	00	»
Sáu tháng	3	00	3	50	3	25	3	25	3	30	4	50
Ba tháng	1	50	1	75	1	60	1	65	2	25
Một tháng	0	55	0	60	0	55	0	60	0	75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large

Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Thế nào đáng gọi là tân-nhân-vật ?

(Tiếp theo)

4° Tân-nhân-vật có phải là hạng pha Á pha Âu, nửa tân nửa cựu, Pháp-học mập mờ, Nho-học vỡ vẽ, biết giảng ba tiếng mới, thuộc lòng năm ba câu sáo ngữ, rồi đi đâu cũng hết « văn-minh » lại « phú-cường » hết « tự-do » lại « dân-quyền » hết « hợp-quần » lại hô hào « công-ích », hết bàn việc « khai-trí tiến đức », cho quốc-dân, lại tán chuyện « bảo-thủ quyền-lợi » cho công-chúng, nào mở hội thương-mại này, nào vào hội ái-hữu kia... rõ ra là những nhà có lòng vì nước vì dân, mà tỏ ra nhiệt-thành với tiền đồ tổ-quốc, thế mà thành thử nói một đằng làm một nẻo, nói « văn-minh » mà làm việc « giả-man », bàn « công-ích » mà mưu việc « tư-lợi »... tân-nhân-vật có phải là những hạng này không? Không, hạng này nếu ai không tỏ rõ cái tâm-lý của họ tất cho là những bậc tài-cao học-rộng ở nước nhà ngày nay, tất cho là những bậc có lòng mở-mang cho đồng-bào, có bụng lo-lắng cho tiền-đồ tổ-quốc mà đem lòng khâm phục mình vì... Nhưng xét cho rõ thì phần nhiều chẳng khác chi chàng Tac-Tuc Tartufe) trong tân-tuồng « Giả-đạo-đức » của Molière diễn sinh, mà thôi. Đã là một bọn giả đạo-đức, thì sao cho xứng đáng với cái tên « tân-nhân-vật » kia được ?

5° Tân-nhân-vật có phải là một vài kẻ hiện nay đang được công chúng biết tiếng biết mặt, có phải là ông hội-trưởng hội kia, hay ông thư-ký hội nọ, ông chủ-nhiệm cuộc này hay ông quản-lý cuộc khác, mà trên báo-chương thường nói đến không ? Có phải là mấy kẻ vì vài bài diễn-thuyết mượn miệng đọc ra những không phải tay viết ra, cốt cho thiên-hạ biết tên không ? Có phải là mấy kẻ đã xuất-bản được vài quyển sách con, ngoài bìa đề tên mình trước tác mà thực ra thì mất mấy trăm bạc cho kẻ khác không ? Tân-nhân-vật có phải là những hạng vừa nói đó không ? Không, đó chẳng qua là một bọn hiểu danh nhỏ-mọn, một bọn tư-tưởng mượn, một bọn học-thức-giả, một bọn ích-kỷ, dùng miệng-lưỡi để được tiếng với đồng-bào, mục-đích họ là mong cầu những điều lợi khác. Đã là bọn hiểu hư-danh, đã là bọn cầu tư lợi thì sao có thể cho vào hàng tân-nhân-vật ở nước nhà được !

Cứ theo năm đoạn trên này thì tân-nhân-vật ở xã-hội Việt Nam ngày nay không phải là bọn văn-minh ngoài mặt, không phải là bọn văn-minh dầu lưỡi, không phải là bọn « Giu-đăng » (Jourdain) không phải ở bọn « Tạc-tức » (Tartufe), không phải ở bọn hiểu hư-danh, không phải ở bọn cầu-tư-lợi, không phải ở những bọn mà bề-ngoài làm cho ta tưởng nhầm tưởng được đến nay đâu !

Thế thì làm thế nào mới đáng gọi là tân-nhân-vật ? Và tân-nhân-vật ở xã-hội Việt Nam hiện-thời là những ai ? Cứ xét tình-hình xã-hội nước nhà ngày nay thì thực khó lòng biết ai xứng đáng với cái tên qui-hóa kia được. Song bảo rằng nước ta ngày nay tịnh không có ai xứng với cái tên qui-hóa ấy, thì thật là nói một lời quá đáng vô cùng ! Tân-nhân-vật là những người thế nào ? Xét người phải xét cái học-thức, cách cư-xử, cách hành động, cái công-nghiệp của họ thì mới đủ. Vậy tân-nhân-vật là những bậc hoặc thâm Hán-học, hoặc thông Pháp-học, hoặc thông hiểu cả tân-học cựu học, những tư-tưởng cũ của thánh hiền Á-đông biết thế nào là đích đáng, là hợp thời, những ý kiến mới của hiền-triết Âu Mỹ biết thế nào là phải lẽ, là thích-dụng ; khi đã xét đoán thế rồi, phải có sức thu thái lấy những tư-tưởng ý-kiến ấy rồi đem mà truyền bá cho quốc-dân được rõ được tường, chớ nên chỉ giữ lấy mà hưởng một mình, thì học-thức rộng, tư-tưởng cao cũng bằng vô ích. Về đường học-thức thì thế, còn về cách cư xử thì phải biết thậm-bác Á Âu, dung hợp tân cựu, chớ nên quá tư thủ-cựu mà mang tiếng hủ-lậu, chớ nên quá tự nghinh-tân mà mang tiếng vong bản ; những cổ tục đi truyền lại mà hay thì phải cố duy-trì lấy, những tục mới ở ngoài đem vào thấy có hợp với tình tình người nước mình thì hãy nên bắt chước noi theo ; như thế thì cách cư-xử mới không nghịch mất trái-tai thiên-hạ được. Còn cách hành động của một người đáng gọi là tân-nhân vật thì phải sao cho hợp với những tư-tưởng, những ý-kiến của mình đã ban-bố ra, chớ nên nói một đằng làm một nẻo, hoặc nói thì như thánh như thần rút cục lại làm chẳng được việc chi xứng đáng. Như thế thì thiên-hạ bảo là « mười voi không được bát nước xáo », và chẳng khỏi mang tiếng là tuồng giả đạo đức hay là bọn chua mồi múa mép mà thôi. Sau hết, muốn xứng đáng là một bậc tân nhân vật thì phải sao cho trong đời mình làm nên một công-nghiệp gì về vang rực rỡ vừa có ích cho đồng-bào vừa có lợi cho mình. Nói thì dễ mà làm thì khó, chớ nên tưởng rằng mình có tài miệng lưỡi, có tài nói như rồng như phượng mà đã đủ cho thiên-hạ phục mình đâu. Phải sao cho việc xướng với lời thì cái tài mình mới được đồng-bào công nhận cho. « Đèn việc làm mới biết thợ tài hay vụng » (A l'œuvre on connaît l'artisan). Vậy thì khi ta đã định mở mang một công cuộc gì to lớn, hoặc về đường văn-học, hoặc về đường kinh tế, ta phải ra công gắng sức mà làm cho kỳ được mới nghe, dù khó-khăn đến đâu ta cũng chớ ngã lòng, dù nguy-hiểm đến đâu ta cũng chớ chột dạ, phải cứ đi, cứ đi cho kỳ đạt được mục-đích mới thôi. Có thế thì mới làm nên những công-nghiệp vẻ vang rực rỡ, mới xứng đáng cái tên « tân-nhân-vật » vậy. Tóm lại, tân-nhân vật là những bậc học-thức rộng, cư-xử khéo, biết cách hành-động hợp với tư tưởng, làm nên công-nghiệp ích cho đồng-bào..... Đủ ngần ấy tư-cách thì tự khắc không cần không khẩn mà quốc-dân cũng vui lòng kính tặng cho cái tên quí hóa ấy...

Thôi hỏi ngày nay mấy ai dám tự nhận mình là vào bậc tân-nhân-vật của xã hội Việt-Nam nhà ???

(Còn nữa) B. G

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 20 Juillet 1922

Việc nước Đức

Ngày hôm thứ tư, hội đồng ngoại-giao của nghị-viện nước Đức đã bắt đầu bàn về cái vấn-đề quan-hệ về việc bồi-thường và việc đặt sự kiểm-duyệt tài chánh gì nước Đức.

Hồi « Jeune Allemagne » có đề một kho khí giới lậu ở Bischefrode (Saxe), hiện tình cảnh-sát đã bắt được.

Việc nước Ý

Sáng hôm thứ ba, ở miền Nanles có độ 9 dặt, nhưng không hại mấy.

Các bảo-tàng viện tại Pháp

Ngày hôm thứ ba mới rồi, là ngày hôm thứ nhất định lệ vào xem bảo tàng-viện phải mất tiền, thì số người vào thăm viện Louvre có 2.500 và số người ở vào Chu-hiển-lăng là 1.500.

Tòa Trị-sự hội Vạn-quốc

Tòa Trị-sự hội Vạn-quốc sẽ chuẩn các chương-trình chánh-trị của Đại-pháp thi-hành ở Togo, ở Cameroun, của nước Anh thi hành ở Togo và ở Đông Phi châu, của nước Bỉ thi-hành cũng ở Đông Phi-châu.

Cuộc hội-nghị La Haye

Sáng hôm thứ tư, liệt quốc đã lập đại hội đồng để nghe những điều khoản của phái-bộ nước Nga khởi nghị.

Nghe đâu Litvinoff cũng đã đến dự nhiên.

Một kỷ-niệm đẹ!

Ngày mai ở Sang-tte (Pas-de-Calais) sẽ làm lễ khánh thành kỷ-niệm đã làm để kỷ niệm các lính thủy nước Pháp, và nước Anh bị hại trong khi đi tuần tiễu, hồi bị phe Đại-pháp và phe chủ nước Anh đều có đại-biểu đến dự lễ.

Thị giá các trái 3% 1895 — 4/ 1918 61.20 5% 1915 1916 75.55 5% 1920 89 90. 6% 1920 85.70

Cái chương-trình của quan Sarraut

về việc mở mang tài-nguyên Đông-Pháp

Năm ngoái quan Thuộc-địa bộ Thượng-thư có đệ trình Nghị-viện một bản chương-trình về các công trình sẽ làm tại các thuộc-địa Đông-pháp để mở mang các tài-nguyên. Nghị-viện có hỏi Hội-đồng coi việc trong-pháp chu biệ-ý-kiến của Hội-đồng về cái chương-trình ấy thế nào. Hội-đồng bèn cử một tiểu hội-đồng riêng để kê cứu mọi lẽ liều hội-đồng ấy có bày tỏ ý-kiến như sau này :

Hiện nay không gì sao trù được đủ tiền mà thực hành hết cả cái chương-trình của quan Thượng-thư đệ trình Nghị-viện. Vậy phải chọn lấy một phần công việc trong chương-trình của quan Thượng thư mà soạn một chương-trình nhỏ, khiến cho chánh-phủ Đông-pháp có thể trù được tiền để làm trong một hạn 10 hay 12 năm thì xong. Mà số tiền của Đông-pháp có thể trù tính được ấy trừ những số tiền biên trong các số chi-tiêu để chi vào các công việc thường không kể,ước chỉ được độ 700 hay 800 triệu quan là cùng.

Cái chương-trình này là một cái chương-trình bổ đâu, tất để khỏi bành sơ mất tâm lực vào công xong. Về cái mục đích là, ông các công việc định làm là để trả lời cho thuộc-địa sinh sản được nhiều và vật mà bán cho thương-quốc, vậy trong chương-trình ấy chỉ nên kê những công việc, trong một hạn là ngắn, có thể làm cho sự sinh thực rõ-rào liền được.

Trong việc khai-khoáng tài-nguyên, người nông-phu là gốc. Vậy những công-việc quan-hệ cho nhiều dân-sự, và ích lợi cho nhiều ruộng nương, tất là những công-việc cần-kíp phải làm ngay không để chậm được. Như thế thì những công-việc phải làm ngay nay, là những công việc quan-hệ cho Trung-châu Bắc-kỳ các miền duyên-hải, và các miền thung-lũng ở Trung-kỳ, miền Nam và miền Tây xứ Nam-kỳ và những tỉnh Trung-ương nước Cao-miên.

Nếu nay dùng đúng 750 triệu để làm công-việc trong một hạn độ 12 năm phải xong, thì số tiền ấy có thể phân-phát ra như sau này :

Bắc-kỳ

Công-việc bộ để, thủy lợi	130 000 000
Sửa sang bãi cảng Haiphong	5.000 000
Trung kỳ	
Công-việc dẫn thủy nhập điền	80 080.000
Đường bộ xe từ Tourane đến Nha-trang	280 000.000
Đường bộ xe từ Xong-Gom đến Lang-Bian.	30.000 000
Nam kỳ	
Công-việc dẫn thủy nhập điền ở miền Bassac và đồng Tháp mười	110 000.000
Sửa sang bãi cảng Saigon.	30.000 000
Cao miên	
Công việc dẫn thủy nhập điền.	85.000.000

Phần thưởng Barès

Mới đây ở bên Pháp đã phát xong bốn phần thưởng Barès về năm 1922. Người nào ngoài có một nhà Đại báo là ông Jean Barès bỏ ra một số tiền lợi tức bằng năm là 12.500 quan lấy để thưởng cho người Pháp nào có tư bản con trở lên mà đã phát-minh về khoa học, hoặc sáng tạo ra máy móc có bổ ích cho phần thực hành của kỹ nghệ tại pháp. Tiền lãi sau sau lại tăng số tiền thưởng lấy lên mỗi năm đến 15.000 phật lăng. Theo chỉ-dụ quan Giám quốc ngày 20 Mars 1921, giao cho Học bộ và Mỹ thuật bộ nhận những phần thưởng ấy mà phân phát hết đầu từ năm 1922 nay. Trong khi huyền-thưởng, ứng-tuyển có bổ nhà, đến khi nội-dũng khảo-duyệt xong thì chỉ có 4 nhà được lĩnh giải. Phần thưởng thứ nhất 10.000 phật lăng về tay một nhà kỹ sư ở 8 con, đã phát-minh về khoa học là ông Maurice Leblanc. Phần thưởng thứ hai 2.500 phật lăng về tay một nhà có 3 con, đã có công nghiên cứu về cách chụp ảnh giữa bọa đồ bằng máy bay là ông Marcel Chrétien. Phần thưởng thứ ba 1.500 phật lăng về tay một nhà Báo chỉ có 4 con, đã từng có công khảo nghiệm về được-lĩnh là ông Léon Devillers. Phần thưởng thứ tư 1.000 về tay một nhà phó sếp ga có 5 con, đã sáng tạo ra được thứ máy hãm xe lửa là ông Léon Chassy. Xem như những phần thưởng đã kể trên này, thì cái tấm lòng hào hiệp của ông Jean Barès thực không muốn vậy. Lấy cái của một mình để đem tâm huyết đem sức lực mà làm ra để hi sinh vào sự khích khuyến lòng người tài trí nước nhà, phải công sức cổ công mà bồi đắp cho nền kinh-tế. Cái công tâm nhiệt huyết của ông đáng kính phục là nhường nào ! Xem trong điều lệ huyền-thưởng của ông Jean Barès, thì những người mang tiền mới, tới bằng bằng không, biết kiếp nào cho theo kịp bằng người, *Ngàn chẳng bằng chẳng !* Nói vậy thôi nói, chứ việc đời không việc gì ta nên lạc-quan hay bi-quan quá, suy lắm-tồ lý ta cũng chớ nên quá trách chi ai ; chỉ nên phàn nàn cho những kẻ kiếm ăn bên mặt kia vậy. Mong rằng quốc-dân ta, từ lá đồng-bào ta, mới ngỏ dậy nên định thần lại, chớ để mất cho tỉ biết tỉ nó đổi lừa, mỏ to con mắt tri-thức ra mà trông người, thì rồi ta sẽ bước đời con đường quang-quẻ vẻ-vang hẳn, không còn lại vào những lối chẳng gai mọc mịt mù. Thế thì giờ ta chưa có ai như ông J. Barès, chưa có ai như bốn ông được phần thưởng Barès, song rồi sau ta cũng còn có hy-vọng có ra, miễn sao cho những người sáng bài ở dưới nào quan, rực rỡ của thần Công-ích kia, sớm nghĩ lại là được.

P. B. C.

TIN TRUNG-HOA

Ngày 13 Juillet

Việc Quảng-đông

Tôn-đật Tiên cùng Trần-quỳnh-Minh chưa bỏ giải zong. Về đảng Tôn mới có quân đội của Hoàng-minh Đường tiếp ông, lại đương tình bọat đông ; nghe đồn ở Quảng-châu lại có sự chiến tranh.

Việc Bắc phạt

Thái thủ-tọa-Huân đến về Bắc-kinh nói Nam-quân đánh Cát-tường riết quá ; bản-bộ lương giới thiệu cả, không tiếp thêm nhiều quân-viện thì không phép gì đánh lấy lại được Chương-nam (về tỉnh thành Giang-tây là Chương-châu).

Việc Đông-tam tỉnh

Bộ giang-tình theo ý Trương-tác-Lâm thân-trưởng quyết do nghị hội tự kéo lấy, không chịu mệnh lệnh trung-ương ; lãnh Phụng-hiên định cử Vương-Vân-Giang ; tỉnh Cát-lâm định cử Khu-Tuấn ; tỉnh Hắc long-giang định cử Thi-thiệu-Thường.

Việc Bắc kinh

Chính quyền Bắc-kinh bên đều là quyền ở đảng trực-lệ ; mà đại quyền đảng trực-lệ chia làm bốn phái : Phùng-ngọc-Tường, Tề nhiệp-Nguyên, Vương-thừa-Mẫn và Ngô-bội-Phu ; Tào-Côn tại vì quyền. Lê nguyên-Hồng và Nhan huệ-Khánh nhiệm mệnh mới tính-trưởng mới đều không phù nhiệm được. Hội ấy viên giảm bớt binh ngạch, theo ý đảng trực quyết lợp tại bộ Lục quân và bộ Tài-chính, quyền hạn cũng rất lớp.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres postes)

Nhiều ông gửi tiền trả báo-quán bằng con-niem, xét ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những liền đổi chỗ ở, còn thì báo-quán không nhận tiền trả bằng con-niêm cả.

Tôp còn-đỏ bền-tử nó lợi-dụng giấc ngủ mê của đồng-bào mà mún ba lếc lưỡi công-lích vỏ, phát mấy tập giấy đạo-đức giả. Đánh phách đánh mõ ồn động lào, làm tình làm tướng thu-xếp xăng, rủ cho anh hiền-đanh đem kim-tiền lại mà cùng lừa cho ông công-đức đem danh dự mà tán thành, bưng thị đến kẻ miệng cọp, gánh vàng đi đổ sông ngô, công rắn lại cắn gà nhà, nước voi về dày mồ ổ, mà lế biển tử thì ăn ngão mồm, chơi thôn đa, được nhẻ đẽ tài, được vợ mộng tay, rồi chung qui cái lỗ đanh vị phường chèo, kiến-thức con trẻ tét mang tiền mất, tới bằng bằng không, biết kiếp nào cho theo kịp bằng người, *Ngàn chẳng bằng chẳng ! Nói vậy thôi* nói, chứ việc đời không việc gì ta nên lạc-quan hay bi-quan quá, suy lắm-tồ lý ta cũng chớ nên quá trách chi ai ; chỉ nên phàn nàn cho những kẻ kiếm ăn bên mặt kia vậy. Mong rằng quốc-dân ta, từ lá đồng-bào ta, mới ngỏ dậy nên định thần lại, chớ để mất cho tỉ biết tỉ nó đổi lừa, mỏ to con mắt tri-thức ra mà trông người, thì rồi ta sẽ bước đời con đường quang-quẻ vẻ-vang hẳn, không còn lại vào những lối chẳng gai mọc mịt mù. Thế thì giờ ta chưa có ai như ông J. Barès, chưa có ai như bốn ông được phần thưởng Barès, song rồi sau ta cũng còn có hy-vọng có ra, miễn sao cho những người sáng bài ở dưới nào quan, rực rỡ của thần Công-ích kia, sớm nghĩ lại là được.

P. B. C.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường.
Từ rofilms của Cornell

VIỆC HANOI

Quan Toàn-quyền Baudoin tại Quảng-châu-loan. — Quan Toàn-quyền Baudoin cùng với quan bẫn ngài và quan Đại-tá Debaillieul, chánh tòa Tham-mưu quan Thống-soái đã tới vũng Quảng-châu-loan ngày 19 Juillet khi 16 giờ, sau khi chiếc tàu *Moqueuse* của ngài đi đã nổi hiệu chào đất Quảng-châu-loan và chào quan thủ-hiến xuống tận tàu đón ngài. Khi quan Toàn-quyền lên bến thì có đội quân thuộc-địa do quan Đại-úy Le Cerf coi và đội linh Khố-xanh bồng súng chào. Bao nhiêu tàu đậu tại bến đều kéo cờ chào mừng cả. Dân bản-hạt cùng các quan huyện Trung hoa những hạt gần đó ra bến tàu hoan nghênh đông lắm. Tới dinh quan thủ-hiến thì quan chánh cai-trị De la Brosse có đọc một bài diễn-văn rất hay, thuật qua tình hình trong hạt cùng những điều kết quả thế nào.

Rồi ngài dẫn trình quan Toàn-quyền tất cả các quan chức tại Fort Bayard, đức Giám-mục Gauthier, các quan văn võ, các thân hào Trung-hoa các viện phán ký Annam ở trong hạt.

Đoạn rồi quan Toàn-quyền đến khánh thành bến tàu mới thì các quan chức về các đại-biểu các hội trong hạt đã tới đông đủ cả. Suốt thành phố đều kéo cờ, nhà nào cũng treo mấy tràng pháo dài, bể quan Toàn-quyền đi qua là pháo nổ liên thanh.

Quan Toàn quyền có đến thăm trại binh, ngủ-thất, trại khố-xanh nhà vô-tuyến-điện, nhà thương bản xứ, các trường học vân vân. Quan Toàn-quyền nhiều lần tỏ ý thỏa thuận về những công cuộc chúng những sự kết quả nay đã làm được ở trong hạt

Buổi tối, hồi 8 giờ, tại dinh quan hạ-chính, nhưng nghe đâu quan Toàn-quyền lại cho sửa đổi lại ít nhiều. Về điều đó thì quan chánh án Haroi có tư giấy đi hỏi ý-kiến các quan chánh tòa Nam-án các tỉnh thế nào. Bởi vậy, bộ Luật mới cùng nghị-định đặt lệ-phí ở các tòa Nam-án đáng lẽ thi hành từ đầu tháng này lại hoãn đến đầu năm 1928.

Linh tập ta sang Tàu. — Ngày hôm nay, quan binh đã cho 30 linh khố đỏ sang tàu, đóng ở Bắc Trực-lệ thay cho một đại đội linh khố-đỏ cũng bấy nhiêu người lại được về đây.

Ngạch quan lại. — M. Phạm-bá-Rong ăn sát hạng nhì quyền tuần-phủ Cao-bằng được phép 20 ngày nghỉ tại Quảng-yên và Nam-định.

M. Đoàn-văn-Huy thông phán hạng nhì tại Cao-bằng được tạm quyền trong khi M. Phạm bá-Rong nghỉ vắng.

M. Lê đình-Lục tri-phủ hạng nhì tại phủ Thường-tín (Hà-đông) nay đổi đi phủ Mỹ đức (Hưng-yên) thay M. Từ-nguyên-Mạc đổi đi nơi khác.

M. Từ nguyên-Mạc tri phủ hạng nhì tại phủ Mỹ đức (Hưng-yên) đổi đi phủ Ứng-hòa (Hà-đông) thay M. Trần-văn-Đại.

M. Trần-văn-Đại tri-phủ hạng nhì phủ Ứng-hòa đổi đi phủ Thường-tín thay M. Lê-đình-Lục.

M. Nguyễn-văn-An thừa phái hạng năm ở châu Cao-bằng (Bắc-kạn) đổi đi Hà-nam nay M. Đỗ-Long thừa phái hạng nhì đổi đi Sơn-dương (Tuyên-quang).

M. Nguyễn-duy Thoan, thừa-phái hạng tư chân Sơn dương (Tuyên-quang) nay đổi đi châu Chợ đồn (Bắc-kạn).

M. Phạm-tru-Thanh thừa-phái hạng tư phủ Xuân-trường (Nam định) nay đổi đi huyện Ân-thi (Hưng-yên)

M. Phó-đức-Đôn thừa-phái hạng ba huyện Ân-thi, nay đổi đi Xuân-trường

M. Nguyễn-xuân Trạch, thừa-phái hạng tư, hết hạn nghỉ, nay bổ đi Bắc-ninh.

M. Phạm-duy-Ninh, bang-tá Bình-nhi (Lạng-sơn), nay tạm bổ quyền bang-tá châu Điềm he trong khi M Hoàng-công Tiếp đi vắng.

M. Hoàng-quang-Cốc tri-châu hạng ba châu Bình-gia (Lạng-sơn) được nghỉ 3 tháng lãn nữa lương.

M. Ngô-cao-Lương, thừa phái hạng nhất tạm quyền tri châu Bình-gia.

Ngạch cũ đờ. — Có Phạm-thị-Lý có đờ thực thụ hạng năm ở Bắc-ly nay thôi quyền quan Khâm-sứ Caomên bổ dụng

Ngạch Học-chính. — Các sinh viên trường Cao-đẳng Sư phạm có tên sau này thi đỗ bằng tốt nghiệp thì nay được bổ giáo-học bậc thành chung tại Trung Bắc-kỳ.

Tây quan Thống-sứ Bắc kỳ bổ dụng: MM. Ng-đình-Phong Lê-hữu-Phúc Phạm-đình-Bảo, Trần-văn-Bảo, Ng-hữu-Loan, Phạm-văn-Nam, Ng-duy-Khánh, Đỗ Bách.

Tây quan Khâm-sứ Trung-kỳ bổ dụng: MM Lê-Am, Ng-mạnh-Trung.

Ngạch Tổng lý. — Các viên phó tổng thuộc tỉnh Hưng-yên có tên sau này đều mông thưởng tùng cấp phẩm và văn giai (9-2).

MM. Ng-v Tiến quản làng Lương-tài, huyện Văn lâm; Ng-v-Tiến quản làng Ngô-xá huyện Kim-động.

Các viên lý trưởng thuộc tỉnh Hưng yên có tên sau này đều mông thưởng tùng cấp phẩm bá bộ (9,2).

MM. Ng-v Loát, Lê-v-Lang, Lưu-đình-Vi, Ng-v-Bông Đỗ-nhật-Qui, Trần-v-Mỹ.

Ngạch Thú-y. — M. Vũ-ngọc Tương thú y tập sự trước ở Hanoi, nay đổi đi Moncay.

BÁN

Một chiếc xe ô-tô hiệu « Grégoire » máy moteur « Renaud » 2 cylindres, 12 mã lực, chạy nhanh 45 kilô-mét một giờ, 6 chỗ ngồi rộng rãi.

Xe còn tốt lắm, treo nài thực khỏe.

Hỏi tại số 3, đường Carnot (Phố cửa Bắc) Hanoi. 3301

Thi thư ký ngạch Tư pháp — Kỳ thi tuyển thư ký vào ngạch Tư pháp định vào ngày thứ hai 24 Juillet vào hồi 8 giờ sáng, còn thi ở đâu thì chưa nhất định. Quan Tổng-trưởng viện Tư-pháp có rộng phép cho những người không có văn bằng gì cũng được ứng thi, song vì muốn tránh những sự gian dối thì ngài tại định rằng những đơn xin ứng thi phải đính theo những giấy như sau này: 1 bản giấy khai sinh, 1 bản giấy khai căn cước và bản kiểm, 1 bản giấy chứng chỉ của tòa án và một bản giấy chứng chỉ của thầy thuốc có giám ảnh của mình vào, mà đến 11 giờ trưa ngày mai là hết hạn không nhận đơn nữa.

Nếu những người nào đã nộp đơ các thứ giấy nói ở trên này rồi mà chưa nhận được giấy gọi đến ứng thi thì hồ ra 24 Juillet vào hồi 7 giờ sáng, ở đến sở quan Tổng trưởng viện Tư-pháp mà hỏi.

Việc hỏa-tai ở chợ Đuổi. — Số tiền của các nhà tử-thiện đã gửi đến.

Sở thứ mười một:

M. Nguyễn-Lễ Hóa-học kỹ-sư Hanoi	5 p.	00
M. ấm-đanh Bắc-kạn	2	00
M. Ng-hữu-Gy, Thú-y Bắc-kạn	1	00
MM. Các viên chức công sự tại tòa Sứ Bắc-kạn	4	50
M. Ng.-khắc-Thảo, Nông-cán Bắc-kạn	1	00
M Vi-văn-Ỷ Tri-châu Bạch-thông Bắc-kạn	1	00
M. Trần - tín - Lương Tri-châu Ngân-sơn Bắc-kạn	1	00
M Cao-sinh-Lý, Tri-châu Na-ri Bắc-kạn	1	00
M. Nông-v.-Trinh, Tri-châu Chợ-đồn Bắc-kạn	1	00
M. Tạ - quang - Tư, Đội - trưởng Bắc-kạn	1	00
M. Đỗ-đăng-Đào, thư-ký sở Ô tô Bắc-kạn	1	00
M. Ng.-v-Huyến, thư-ký sở Công-chính Bắc-kạn	0	50
M Lê-hữu Dzư, thư ký sở Công-chính Bắc-kạn	0	50
M. Nguyễn - văn - Soạn, Cai	0	50
Tuần-phòng Bắc kạn	0	50
M. Trần-trọng-Hàm thừa-phái Bắc-kạn	0	50
M. Hoàng - đức - Phương, Thừa-phái Bắc-kạn	1	00
M Vi-văn-Thương, Bang-tá Chợ-mới Bắc-kạn	1	00
M. Nguyễn-văn-Luyện, khán bộ Bắc-kạn	0	50
M. Nguyễn-v.-Thanh khán-bộ Bắc-kạn	0	50
M. Phạm-văn Đào Thừa-phái Bạch-thông Bắc-kạn	0	50
Cộng.....	25 p.	00
Cộng số 1,2,3,4,5,6,7,8,9 và 10	854 p.	79
Tổng cộng.....	879 p.	79

Bản quán xin thay lời các nhà bị nạn cảm tạ các nhà tử-thiện đã gửi tiền đến. Số tiền lấy bản quán sẽ đệ trình quan Bắc-kỳ để phân phát cho các nhà bị nạn.

Cuộc thi xe hoa không thành. — Báo *Independance Tonkinoise* có đăng rằng:

« Vì những lẽ đã nói trong bài tự-sự ngày hội Kỷ-niệm vừa rồi, những là cớ dịch thưởng cho các xe kết hoa và những số tiền định thưởng cho các xe làm trò thành ra lại không phát được. Những phần thưởng ấy còn lại nhiều lắm và có thể dùng vào ngày 11 Novembre mà đi ngoài một ít nữa ở bến cũng sẽ cả rồi thì bao nhiêu những nhà lịch-sự ở Hanoi (đây là nói những người Đại-Pháp) đều có mặt ở đây cả, vậy thì hội tất là rực-rỡ.

Hình như nay mai sẽ đặt ra một cuộc chợ phiên rất đẹp (kermesse) ở trại Hàng hoa, vậy thì có thể mở cuộc ném hoa và cuộc đua xe kết hoa được. Lại còn nhiều ý tưởng hay nữa cũng đang bàn định. Thời tiết trong tháng một lại tiệc cho những cuộc tiêu khiển ở giữa trời lắm. Vì lại hồi bấy giờ quan Toàn-quyền Long và quí phu-nhân đi sang, lại có một quan sứ-thần của Đồng minh ở tại miền Cực-đông cũng sang chơi đây thì hội tất là trọng thể lắm, vậy nên xếp đặt trước đi là ».

Đổi tên làng. — Làng Hoàng-xá, thuộc phủ Vĩnh-tường (Vĩnh-yên) nay đổi tên là làng Kim-xá; làng Văn-giang cũng thuộc phủ ấy tỉnh ấy, nay đổi lên là làng Văn-lâm.

Một giải thưởng văn — Các bạn làng văn muốn biết thể-lệ thế nào, xin xem trang thứ ba.

Hội Hợp-thiện. — Bản hội kính-cáo để các hiệu chủ có mở kỳ tặng tại trong đất nhắc-trang biết:

Năm 1922, hiệu-hội cải tặng những mũ vô-thừa nhận ở khu Giáp I, từ năm 1906 đến 1917 thì thấy nhiều ngôi vàn thì nát hết, xuengthi mèn, xương lần cũng đứt, trông thấy thật là thảm thương. Nên bản-hội định đến tháng mười (Octobre 1922) năm Tây này, cải tặng những mộ tặng trong khu Bình I, từ năm 1906, đến năm 1915, mà không mấy người thăm-viếng đem đi tặng trong một khu riêng, để những vong vô-thừa-nhận được mát mẻ.

Hiếu-chủ nào có mộ kỳ tặng đi lần ngày, hay là đánh mất giấy kỳ-tặng, thì đến hỏi ông giám-trang bản-hội, số nhà 75 ở phố Paul Bert, thì ông ấy sẽ sẵn lòng thêu tiếp.

Hội Hợp-thiện lại cáo.

Một bọn ăn cắp rất buồng-tợa. — Một tí lâu nay ở chợ Đồng-xuân có một bọn kẻ cắp đan bà chúng dùng những thủ đoạn tối tân-kỳ để ăn cắp.

Bọn chúng nó tuyển là những gái tuổi từ mười tám, đôi mươi cho đến ba-mươi, ăn mặc bảnh-bao lắm đến bàng nào, người bàng hàng không là người tử tế, không mấy ai lưu ý đề-phòng, cho nên đã nhiều lần bị chúng ẩu cắp mà vẫn không ngờ những quân ấy là quân ăn-cắp

Bị lại đã nhiều, ăn cắp đã lắm, nay đã nhẫn mặt, người người chợ Đồng-xuân ai cũng đã biết thì chúng không thể ăn cắp được, chúng mới lại tìm đến các hàng mới tới chợ buôn bán đông hết mọi thứ-đoạn để ăn cắp cho được mới nghe. Người quen mặt nếu ai trông thấy mà mách thì chúng chửi liền, rồi lại đón đường tiệt lộ mà đánh người mách. Cho nên ai buôn hàng thì giữ lấy hàng, trông thấy chúng đến hàng ai, biết mà không đám nói.

Ôi! Nếu chúng nó dùng được cách đi còn lấy ra coi để ăn cắp cho dễ, sau này việc buôn bán ở chợ ra làm sao; ăn cắp để được bao nhiêu thì đăng ăn cắp nay chắc rồi ra to ra bẩy nhiều.

Mong rằng sở Liêm-phóng cải thêm các thẩy mật-thám đến chợ lùng bắt cho rõ tiệt, bắt được đưa nào, trừng trị rất nghiêm, để làm gương cho các đứa khác, chắc chẳng bao lâu sẽ tiệt nọc những bọn ăn cắp ấy, thời người ngồi chợ buôn bán được đội ơn.

Nghe đâu những quân ăn cắp này ban ngày thì làm nghề ăn cắp ở chợ, tối lại làm nghề buôn phấn bán son nữa đấy.

M. lai cảo

Thất sổ trên cành cây. — Sáng hôm qua ở làng Cơ-xá nam, ngay bờ sông trông ra, người ta thấy một người bước cỗ lăng lẳng trên một cành cây Hỏi ra thì người tự-ẩy là tên Trần-văn Toét làm cu-li tuần mới 24. Sở Cảnh-sát thành-phố đang đi điều tra.

VIỆC BẮC-KỲ

VĨNH-YÊN

Mandat của ai? — Bản quán lại tiếp cái ngân-phiếu (mandat) số 840282, bạc là 3 p. 20 mà không có thư, mà cũng không đề tên ai cả. Cái ngân-phiếu ấy mua ngày 20 Juillet 1922 tại nhà Bưu-chính tỉnh Vĩnh-yên.

Đề nhắn tiền bản quán kính cáo trên báo-chương rằng: xin các ngài có gửi thư hoặc mandat thì xin gửi theo cái *bande* quấn báo, hoặc để qui tính phương-danh rõ ràng, và xin đừng ký tên thảo.

Vậy xin ngài nào có cái ngân-phiếu ấy gửi về mua báo hoặc mua các thứ chuyện, viết thư về ngay cho bản-quán.

PHÚ-THỌ

Nghiệt chẳng phải đường. — Bản-quán tiếp được bài này: Nhân ngày hội Kỷ-niệm dân quốc vừa rồi, tôi cùng một người bạn lên thăm đồn điền ở Ba-triển cách tỉnh Phú-thọ độ 7, 8 kilomètres. Người bạn tôi có dắt theo một người con gái mới có 17 tuổi. Khi đến ga, chúng tôi vừa bước được độ mấy bước thì có mấy người lính cảnh-sát đến hỏi thẻ. Người con trai ông bạn tôi chưa đến tuổi, có đưa các giấy mà đề nhận thực mà các thầy cũng không nghe cứ quát thảo, bắt phải theo lên Cầm, muốn nói gì sẽ hay. Mà từ ga đến sở Cảnh-sát vừa vặn một kilomètre. Chúng tôi phải xin phép thầy cho lên xe mà thầy cũng nhất định không nghe, kèn răng loật nhà nước bắt những kẻ phạm tội đó phải đi đất. Khi đến Cầm chẳng may ông Cầm đi vắng, chúng tôi lại phải ngồi đợi quá một giờ đồng-hồ, thành ra mất cả công việc, may sao người bạn tôi quen một ông tham ở đó, chúng tôi bèn thuật lại sự-tình rồi nhờ nói hộ với quan Phó-sứ. Quan Phó nghe câu chuyện xong, cho là vì các thầy khia nhầm mất bất liều, người chưa đến tuổi, nên viết vài hàng đưa cho ông Cầm thu người con ông bạn tôi về, các thầy thấy thế thì cầm tức bội phần, lẩm bẩm rằng bằng từng ấy mà lấy còn là học-trò à?.....

Sở Cảnh-sát giao cho thầy coi việc soát thẻ là để phòng những kẻ gian phi không có thẻ, chứ có phải là cho các thầy đi bắt trẻ con đâu.

Thắng (Bạch-mai) lại cáo

BẮC-KẠN

Hội kỷ-niệm Dân-quốc. — Hội ở Bắc kạn ta tuy không có nhiều cuộc chơi như các tỉnh trung-châu, nhưng thiết tưởng cũng không kém vui một chút nào.

Tối hôm 13, trong thành-phố đèn đuốc sáng trưng, nào múa sư-tử, rước đèn, hát bội, v. v.

Ở nhà thư-viện, thì các hội-viên: quan ấn Nghiêm-xuân-Quảng, các ông châu, các ông tổng sự các sở họp nhau trò chuyện vui cười, và nghe hát ả-đào. Cũng nên nói thường một năm ở Bắc-kạn không cuộc vui này, thì cũng nên biết công cho mấy cô: Lan, Chung, Xuân, Đi từ Bắc-ninh lên đây giữ một phần — có lẽ một phần chính — trong chương-trình ngày hội. Cô đầu nhà quê mà hát hay lắm, nhất là cô Chung, khi hát ở nhà

(Xem trang thứ ba, cột thứ tư).

N° 78

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả: ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả: NGUYỄN-HẢI

A-tố tiếp lấy tờ giấy, đọc rằng:

« *Đại-ta-nhan* tôn-ông nhỉ giám. Hoàng-thượng tiếc vì tôn-ông không theo thánh-giá đến *Thánh Bôn*. Hoàng-thượng phán rằng: Hoàng-thượng cũng thiếu mất tướng-quân như ngu-hạ vậy. Chỉ còn một cách chữa lại được những sự đó. Hoàng-chữa lại ngu-hạ ở điện *Thánh Điêm-sơ* hồi mười giờ tối, xin mời tướng-quân đừng giờ ấy cùng có mặt ở đó với ngu-hạ, Thánh-thượng đã định giờ ấy để tướng-quân vào triều yết.

Kính thư
Môn-co.

Lâm triều

Khi đọc xong bức thư của *Môn-co*, *A-tố* trách một cách rất êm-ái rằng:

— Thế nào, hiền-đệ?

Đại-ta-nhan đỏ mặt, nửa mừng, nửa thẹn vì đã hấp tấp trách nhầm vua và *Môn-co* nguyên-súy:

— Ấy là một cách lễ phép... tuy chưa chắc gì, thật thế... nhưng đó cũng vẫn là một cách lịch-sự lễ phép.

A-tố nói:

— Ta nghĩ đến rằng thiếu-đế là một người bạn thì ta thật đau lòng.

Đại-ta-nhan đáp:

— Nghĩa là cái cuộc hiện-thời của nhà vua còn gần cuộc đi vắng lắm. Nhưng đến bây giờ dẫu sao em nói cũng vẫn là phải cả.

— Ta xin chịu là phải, hiền-đệ ạ, ta xin chịu a! Bây giờ mất hiền-đệ đi lại nhàn được tỏ tướng, chắc hiền-đệ không biết được lòng ta vui sướng biết dường nào.

Đại-ta-nhan nói:

— Vậy, anh coi đó, vua *Sác-lê* đệ nhị tiếp *Môn-co* nguyên-súy hồi 9 giờ, mười giờ thì tiếp tiện-đệ: đó là một buổi đại triều, ở điện *La-vê* ta gọi triều đình phát nước phép. Ta đi ra đứng dưới lồng màng, đi, ngẹ-huynh, ta đi đi thôi.

A-tố không trả lời gì cả. Mai anh em cùng rảo bước đến điện *Thánh Điêm-sơ*; dân chúng bây giờ còn đông như nước chảy, đứng cả phía ngoài để dòm những bóng cảo triều-thần và ánh y-phục của nhà vua. Cuộc đi đêm tâm giờ thì hai anh em vừa vào trong sân chầu đầy những triều-thần. Người nào người nấy cũng đưa mắt nhìn những y-phục tiêm thường và có về ngoại quốc lắm, hai cái mặt có về cao quí và rất có ý nghĩa lắm. Về phần *A-tố* và *Đại-ta-nhan* thì đưa mắt xem chừng mọi người trong sân điện, rồi xong ra nói chuyện với nhau.

Thốt nhiên phía ngoài nghe có một tiếng xôn xao lớn: quan Nguyên súy *Môn-co* vào đến nơi, theo sau có hai chục viên võ-tướng chỉ chờ lấy một cái mỉm cười của quan nguyên-súy, vì bữa trước *Môn co* còn là chủ-tể nước *Anh-cát-lợi* thì ai nấy cũng đều chắc người khôi phục giang sơn cho bộ *Si-ta-át* sẽ có một cái hậu-nhật về vang. *Môn-co* quay đầu lại mà tuyên-bố rằng:

— Thưa các ngài, từ nay, xin các ngài hãy nhớ cho rằng tôi không còn là gì nữa. Hôm qua đây tôi còn đốc suất hết thảy binh quyền của dân-chủ quốc; giờ đạo binh ấy đã là binh của Hoàng-thượng; tôi sắp tuân thánh-chỉ mà trả lại hết thảy binh-quyền của tôi hôm qua.

Rất thảy nghe nói đều có bộ ngạc nhiên. Những kẻ phỉnh phờ, những người muốn cầu cạnh vừa rồi quây chặt lấy *Môn-co*, dịp đấy đi tiễn một cả trong đám đông. *Môn-co* sắp bắt bẽ thấy mọi người đều phải đứng chờ ngoài. *Đại-ta-nhan* xu nhắc lại mới cho *La phe* bá-tước chú-ý đến sự đó hoài. *A-tố* cau mày, thốt nhiên cửa phòng vua *Sác-lê* mở ra, nhà vua ngự ra, có hai viên võ-tướng cầm hoàng-gia đi trước. Nhà vua phán rằng:

— Trẫm chào chư khanh Quan nguyên-súy *Môn-co* có ở đây chăng?

Lão nguyên-súy tiến lên tâu rằng:

— Kẻ hạ-thần đang cái chờ thánh chỉ, tâu Hoàng-thượng.

Nhà vua với vàng chạy ra, cầm hai tay nguyên-súy một cách rất thân ái, rồi phán to rằng:

— Nguyên súy, Trẫm vừa ký bằng cho nguyên-súy; Trẫm phong nguyên-súy làm *An-bach-môn* quận-vương. Ý Trẫm muốn rằng trong nước này quyền-thế của cải không có ai được bằng nguyên súy cả: mà trừ ra có *Mông lô* công thì không có ai đại-độ nhân từ, can đảm và tài trí bằng nguyên-súy nữa, Chư khanh, quận-vương là lũng thống binh vụ. Lục-quân và hải quân, chư khanh chào mừng quận-vương đi.

Người nào người nấy đỗ xô đến chúc mừng *Môn-co* thì quan nguyên-súy vẫn giữ cái vẻ điềm đạm như thường, *Đại-ta-nhan* nói với *A-tố* rằng:

— Khi ta nghĩ đến rằng cái vương địa ấy, quyền tổng-thống hải-quân và lục-quân ấy, nói rút lại là bao nhiêu những quyền gạo cao sang ấy đã ở trong một cái hộp dài sáu tấc, rộng ba tấc!

A-tố đáp:

— Hiền-đệ ơi, biết bao nhiêu những điều cao quí hơn thế nữa cũng còn lọt vào những hộp còn nhỏ hơn thế nữa; bao giờ những hộp ấy cũng vẫn đựng.....

Thốt nhiên *Môn-co* nhác thấy hai nhà qui-phái đứng riêng ra một phía xa, chờ cho cái sóng triều thần trần khỏi. *Môn-co* bèn rẽ lối lại gần, thì vừa gặp lúc hai anh đang luận triết-lý. Quận-vương mỉm cười mà rằng:

— Hai ông nói chuyện thiêm-chức đó chăng?

A-tố đáp:

— Bẩm tướng công, chúng tôi cũng nói cả chuyện Chúa Trời.

Môn-co lặng nghĩ một lát rồi lại nói rằng:

— Thưa hai ngài, ta cũng nên nói cả đến Hoàng-thượng đời chết, xin hai ngài, vì nghe như hai ông được vào triều yết Hoàng-thượng hôm nay.

A-tố nói:

— Mới chiều giờ.

Đại-ta-nhan nói:

— Hồi mười giờ.

Môn-co ra hiệu rồi hai người đi trước, thì hai người cùng khiêm-nhún không dám đứng liền lên:

— Ta vào ngay cả phòng này.

Trong lúc nói chuyện bằng tiếng *Pháp* ấy thì nhà vua đã ra đến giữa sân chầu. Nhà vua đã trải bao nhiêu nỗi gian truân cay đắng mà không mất cái vẻ vui mừng vô lo vô lự:

— Ô! Những người *Pháp* của ta. Người *Pháp*, sự khuây khỏa của ta đó.

A-tố và *Đại-ta-nhan* nghiêng mình làm lễ. Nhà vua phán rằng:

— Quận-vương, phiền quận-vương đưa nhị tôn-ông đây vào trong viện-phòng.

Rồi lại nói bằng tiếng *Pháp* rằng:

— Trẫm xin vào thủ tiếp hai ông.

Rồi nhà vua bỏ triều ngay để vào điện tiếp chuyện hai người *Pháp* của nhà vua như nhà vua đã nói. Nhà vua vào đến trong phòng thì nói ngay rằng:

— *Đại-tá-nhan* tướng-quân ơi, Trẫm lại được gặp tướng-quân thật lấy làm vui lòng.

(Còn nữa).

ĐỒNG-HỒ VỎ KIM

BÁO BANTOC RAM

Máy chạy tốt, nhất hạng

Có giá rẻng đeo tay bằng gia rất đẹp

Một giá đảm có chất đẹp chạy, đi xem giờ hoa tinh

Giá . . . . . 5 $ 75

Bán ở hiệu:

A. PERROUD (Nhà xanh)

59, Phố Paul Bert. — HANOI

2699

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Này hỡi các người Nam-Việt phải đau nặng, phải sợ lành, phải đau khi quên mà đi chữa thuốc không phải dường, hoặc là đã không chữa chất nào cả, nay hỡi những người phải đau khi quên đi khỏi miền, hoặc phải đau ở phải; này hỡi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phải, trước khi tôi đã bầu là một bệnh nặng gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tức nước lớn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không còng được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không? Nếu có hiểu mà không chữa đi, thế trong vài năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn hết.

Hỡi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao nhiêu đi nữa nên người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì các ông bệnh đi mới được.

Tây sư viết thư cho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 54 Paul Bert Hanoi mà bảo mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào. Sang và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì ít ấy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . 0 $ 90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12 f. 00

Bỏ từ 1 $ 90 đến 2 $ 00 (tây theo giá bạc kho Nhà-nước lấn xuống)

Thuốc chữa bệnh ho rất thần-hiệu (SIROP N)

Một chai. . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Bỏ 6 $ 70 đến 9 $ 90

Sáu lọ. . . . . 24 f. 60

Bỏ 8 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 f. 40

Bỏ 1 $ 70 đến 1 $ 8

LE SIROP DE HÉMOGLOBINE ET LA

Thuốc (mâu-bổ) bổ huyết

Một lọ . . . . . 11 f. 40

Bỏ 1 $ 90 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPAL

Trị bệnh sốt dịch: như bệnh grippe, bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người: hết là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên dâu bán-viện mua 8 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên rồi uống nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rất nhiều nước nóng và ở người cho nóng đều thì phải trong 24 giờ là khỏi.

Bán chỉ MONTÈS, 54 phố Paul-Bert, Hanoi

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem bệ thấy có đáng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi sở mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ ma làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

thư viện, cả Bắc-kạn đến nghe, đều khen có thiên nghệ, một người Thổ phải nói: giọng có làm cho rừng núi cũng động lòng « nói thật mà không phải nói đùa).

Sáng hôm 14 có điểm linh khô xanh và linh cơ hồi 7 giờ rưỡi, ở trước cửa chợ, các quan Tây Nam cùng dân sự đến xem đông lắm.

Từ sáng đến tối, các trò chơi trong tháng, đập nồi, đánh đu, hát chèo sẻ người, tô-tôm điếm, v. v. Những người Thổ ở mọi nơi về xem đông và lấy làm thích lắm.

Sáu giờ chiều, ở nhà công-quán Tây (Xéc) có mở sâm-banh và hát ả đào đãi các quan Tây và Nam.

Tâm giờ thì quan Công-sứ đi việc lại đình ngài Các quan Tây, Nam đều có mặt, quan Công-sứ có đọc một bài diễn-văn dài và rất hay nói về hội kỷ-niệm Dân-quốc và tỉnh hữu ái hai dân Tây Nam coi ra rất thiết. Ngài cũng có nhắc đến đức Hoàng-thượng là hiện ở Đại-pháp để tỏ cùng Âu-châu tấm lòng trung thành ta đối với nhà nước Đại-pháp. Việc tối sâm-banh thì bà chánh Lục-lộ Brouette đứng lên hát mấy bài quốc-ca, sau mỗi bài, cụ tọa vỗ tay rất lâu và khen điện giọng hà rất tài tình. Kế đến cuộc nhảy đầm đến tận 12 giờ đêm, việc mới tan.

Ngoài phố thì dân sự đi lại chơi bời ồn-ào đến gần sáng mới thôi.

Hội kỷ-niệm ở Bắc-kạn chỉ có thế mà rất vui, cả tỉnh như một nhà mà ông chủ nhà đang yên đáng hành là quan Công-sứ Bia

VIỆC NAM-KỲ

SAIGON

Về cuộc tuyển-cử hội viên hội-đồng Quản-hạt — Quan Thống đốc Nam-kỳ có thông tư cho các quan tham-biện chủ-tỉnh từ cho-tri sau này:

Quan Giám-quốc mới kỳ tên lời chỉ-dụ nói về việc chấn chỉnh Hội-đồng Quản-hạt Nam-kỳ.

Lời chỉ-dụ kỳ rồi đây sẽ ban hành trong đó tăng số sản vị nghị-viên Langsa và Annam của thừa sai Langsa và thừa-sai Annam trạch cử tăng lên 10 vị.

Việc thừa sai Langsa không có chi đổi đời lắm. Chỉ có mấy điều chỉnh-lương ra sau này nên ghi.

1. Việc thể-lệ buộc về sự khai chỗ ở, đăng biên tên vào sổ thừa sai thì cũng cần giữ theo lệ cũ mà làm một năm nữa, nhưng mà kỳ ban nữa cứ kể từ ngày khởi sổ tên các vị thừa sai chỗ không phải kể từ ngày đổi thừa sai (Sẽ cải) (điều thứ 5 lời chỉ-dụ đề ngày 8 Février 1880).

2. Những người bổn-quốc sanh đẻ tại Nam-kỳ và được nhập tịch vào dân Langsa cũng là con châu những kẻ kỳ thì được phép xin ghi tên hoặc vào sổ thừa sai Langsa hay là vào sổ thừa sai bổn-quốc. Nhưng mà nếu họ xin ghi tên vào sổ thừa sai bổn quốc thì không được một lượt làm thừa sai cử Hội-đồng Quản-hạt Langsa.

3. Sổ thừa sai Langsa thì cũng làm và được lại cũng như cách mà luật đã ban hành về việc tuyển cử thân sĩ vậy.

Trừ ra mấy điều nay là bởi vì số thừa sai bổn-quốc thì chọn toàn là người bổn-quốc dân thuộc-địa Langsa định đến ngày khởi sổ thừa sai, thì tuổi họ phải đúng 22, mấy kẻ kỳ có ghi tên vào bộ thuế-thân Nam-kỳ đúng theo phép, và lại họ thuộc về hạng đàn có đóng thuế công là có cấp bằng thì nặng kể ra sau nầy:

1. Các chủ điền phần mình có đóng thuế điền bằng số 20 đồng cũng là nhiều hơn.

2. Các thương-gia cũng là nghề-nghiệp đã có đứng lập một năm thuế sanh ý thượng hạng cũng là đứng sau năm thuế sanh ý nhứt hạng.

3. Các nhà có bằng-cấp thượng đẳng học (enseignement supérieur) hay là trung đẳng học (enseignement secondaire) ở bên chánh-quốc hay là bên Đông pháp, cùng là bằng-cấp sơ đẳng thượng (enseignement primaire supérieur hay là complémentaire).

4. Các nghị-viên đặc cử ở các phòng nghị-viện (tội-đồng thành phố, Hội-đồng phòng canh-nông và phòng thương-mãi, và các hội đồng địa hạt.

5. Các viên quan giáp việc tại Nam-kỳ từ năm 5 năm, làm chánh ngạch thượng đẳng hay là trung đẳng các sở nhà nước thuộc-địa.

6. Các viên-chức ở ngạch mới kể trên đây và đã đứng hồi hưu, phẩ huyện hàm.

7. Các thư phó-tổng bụng biện và sung biện thượng hạnh chánh lương chức làng đương niên mỗi làng đã kể trong lời nghị trong bản xứ định về việc cai trị trong làng Annam ở Nam-kỳ và đã có làm chức làng ít nữa trong ba năm cũng là một phần hay là nhiều phen.

8. Các vị có Médaille militaire hay là Croix de guerre.

9. Các người bổn quốc sanh đẻ tại Nam-kỳ và được nhập tịch dân Langsa cũng là châu con với người kỳ, nếu đã có khai trước rằng xin biên tên vào sổ thừa sai Annam, theo thể lệ sẽ định trong một lời nghị của quan Toàn-quyền, thì nếu họ ở trong quận nào đó ít nữa đã một năm rồi và đã có đem vào sổ thuế thân Langsa tại chỗ đó, thì họ muốn xin biên tên vào sổ thừa sai chỗ ấy cũng được.

Không được biên vào sổ thừa sai bổn quốc.

1 Những người nào mà tờ sao lục án tòa (Casier judiciaire) có ghi một tội án tòa đại hình hay là tòa hình và những người nào mà tòa xử hình lột quyền bỏ thăm và ra dự cử, chiếu theo một luật cho phép về việc cấm riêng về nầy.

2 Các viên quan bất cứ hạng nào nị cách như vị có án tòa cùng là nghị-định tòa án.

3 Các nhà binh đang tùng quân.

Các cách lập và dược tại về sổ thừa sai bổn-quốc thì sẽ có lời nghị quan Thống-đốc bàn với Nghị tư rồi lấy sẽ định.

Nhưng thế nào cũng tưởng chắc rằng *sẽ có tuyển cử Hội-đồng Quản-hạt* lại hết trong hạn hai ba tháng sau ngày ban hành trong thuộc-địa lời chỉ dụ mới.

Vậy thì bây giờ các phải làm cho sổ sẵn đăng lập cho chắc chắn các sổ thừa sai bổn-quốc trong quận các ông cứ coi theo thể lệ đã chỉ trên đây.

Tôi coi việc này lấy làm quan trọng nên xin các ông làm thế nào việc xếp đặt nầy phải khởi đoan đừng để trễ và phải làm cho kỳ lưỡng.

Việc Amitchéou

Công việc đáng kinh phục, đáng khen. — Vừa rồi tôi được tiếp quan trên phái sang Vân-nam có việc, nhân tiện lại châu A-mê (Amitchéou) mấy ngày, có thấy một hai việc hay của người nước nhà đương tổ chức tại đó, tưởng nên thuật lại sau này để đồng bào cùng mừng cùng khen.

Amitchéou là một huyện của Trung-hoa tỉnh Vân-nam (Yunnam) ngày trước, lúc trường xe-lửa Đương làm, thì không có mấy người Việt-Nam ta ở, từ ngày đường làm xong, xe chạy thông, hành khách đi lại buôn bán đông đúc, thì người Việt-Nam ta, kẻ đi buôn, người đi làm việc với công ti Hỏa-xa, tới đó nhiều lắm. Mấy năm trước kỳ-giả còn được trông sự buôn Vunnam cũng ở tại Amitchéou, đến nay lại được quan tiền sai sang trông thấy quang cảnh cách nhau có mấy năm mà khác cả, thay đổi một cách đáng mừng, đáng khen.

Năm ngoái tháng Novembre kỳ giả cũng có sang bên ấy, lúc về cũng đã có mấy lời tả thân rằng người Việt-Nam ta sang làm ăn bên ấy, coi nhau như cửu điện như thế-nhân, không ai nghe đến việc nghĩa, việc ích chung, duy chỉ có ông Nguyễn-quang-Trang, các bộ ngoài không lời ông tiếng ấn mà hết sức lo liệu trù tính công việc sửa sang nghĩa-địa chỗ xây đắp mồ mả cho người nước nhà sẵn có ở nơi sắc ngần thu ở đó.

Nhưng bấy giờ không thể nào.

Nay Amitchéou là một nơi đô thị có đông khách nghỉ và là một nơi gốc các công ti Hỏa-xa của công ti Hỏa-xa làm việc, người Việt-Nam ta ở đấy, nam nữ già trẻ có đến mấy trăm người, công-ti Hỏa-xa có đặt nhà thương để chữa bệnh cho người ốm và có một cái nghĩa-địa để mai táng những người mệnh một, nhưng chỉ riêng cho những người làm việc trong công-ti mà thôi, còn người buôn bán xoài ngược, ngộ chẳng may lâm chung tính mệnh, thì gặp đau chỗ đấy, gọi hồ vùi đắp cho xong, về sau người nhà không biết đâu mà thăm viếng mộ-phần. Than ôi! cũng vì đồng tiền mà sống thì phải trèo non lặn suối, thác thì lại xương thịt phải gửi nơi đất khách quê người.

Rõ thật là: « Trăm năm thể tình ai tá, ấy mồ vô chủ ai mà viếng thăm. »

Cũng vì cái quang cảnh sẵn khổ ấy mà có mấy ông đáng kính, đáng phục, đi khởi xướng ra việc tập phúc xin phép quan tiền-sự quyên tiền người đồng-bào mua được một miếng đất làm nghĩa-địa riêng cho đồng bang ta.

Những ông ấy là:

Ông Bồ-văn-Mật, ông Nguyễn-kim-Ngôn, buôn bán; ông Lê-văn-Thoan ông Nguyễn-Duy, ông Lê-văn-Kim, làm việc công-ti Hỏa-xa tại Amitchéou.

Ấy công việc là do ở 5 ông này xướng xuất ra, nhưng chẳng nhờ có mấy ông nữa hết lòng hết sức tán thành cho quả phúc được vuông tròn là ông Nguyễn-xuân-Lan, phán sự công-ti Hỏa-xa; ông Nguyễn-Đức, thư ký công-ti Kel'or; ông Nguyễn quang-Trang, khán bộ đội bạng ở nhà thương Amitchéou.

Miếng đất ấy thật khéo chọn, khéo mua, hình chữ nhật, diện tích được 1850 thước tây, bề ngang 27 thước tây, ở gần đường hỏa xa, một bên nhà thương, một bên nghĩa địa của công-ti; đường đi lại rất tiện.

Bến này công việc mua đất đã xong, chỉ còn phải lo liệu làm một bức tường bao bọc chung quanh nữa, nhưng tiền chưa đủ, còn phải đi quyên, song chắc rằng, đồng bang ta, người hằng tâm, kẻ lắng nghe, ai mà không đem lòng công đức, thì chẳng mấy nỗ mà cái Việt-Nam Nghĩa-địa ấy sẽ ngay ngắn trông cao cửa rộng Kỳ-lạ có được ông Trang, ông Lợi đứa đi xem miếng đất ấy, vuông vắn, cao ráo, sạch sẽ lắm, mới bèn lấy có mấy cái đại thọ trước-mà năm tâm, có vẻ u-mịt, đáng làm nơi nghỉ-ấn.

Từ nay trở đi, người Việt-Nam ta buôn bán ở Amitchéou cũng chung quanh đó, chẳng may, vạn nhất gặp phải cơ hội hiểm nghèo thì chẳng những lo gì là không có nơi yên phần nữa.

Ấy là một việc đại nghĩa đáng kính đáng khen, xin các ông để xướng xuất ra việc tập phúc, đứng chấp cái nhỏ gì tới thì, nỗ hết sức cho thành quả phúc thì chẳng những là kẻ khuất, người còn sẽ cũng cảm ơn lòng phúc thiện của các ông.

Thế là xong việc lập nghĩa địa, bây giờ xin thuật đến chuyện khác.

Nguyên Amitchéou là chỗ đô hội đông người ở, buôn bán thì lớ, người trung-bình không đông bằng-vạn của mình, thành ra ngoài giờ làm việc, không có việc gì lạo động nữa, không thể quanh năm suốt tháng, cứ ở trong nhà như bà nhiu, như bụt mọc, cho nên kẻ mua vui thú nầy, người giải buồn cách khác.

Những sự mua vui, giải buồn ấy, dẫu chẳng nói tỏ thì ai cũng biết rằng chẳng sai chương lợi công bên lật kia, người bày hoa đổ, người khôn hóa dại, người thích lười biếng, sinh lòng đỗ kỵ kèn cựa cùng nhau cả mọi một tiền, giá trị một tuồng không phân biệt gì cả.

Chỉ mọi nơi đô-hội như thế, biết bao nhiêu là kẻ hay người dở; người hay không muốn làm cùng cho người dở; kẻ dở không muốn học người hay cứ thế mãi chỉ làm lẫm trở ngang ai, chương mắt cho người gọi chung mà thôi.

Kỳ giả nói ra đây, không dám nói hết, vì sợ e lấy những điều cuồng ngôn, con mang bệnh hư, hão xấu, tình nết kém ngoa, điện cuồng không ngỡ đến vận mệnh tương lai của mình; nhưng e sau này làm cho nên thành ly đào điện mang tiếng giống nòi ở nơi bắc-địa cho nên phải nói vài lời.

Không phải là dám bài bác gì nhưng là sự thật mất đã trông thấy, là đã ngàn tiếng, vì kỳ giả đã ở qua đó mấy năm rồi đến nay lại được trông thấy quang cảnh mới thì lẽ nào mà không mừng; người lớp nghĩa địa, kể rõ nhau như lớp thành hội buôn để giữ quyền lợi cho nhau kẻ thương công nay, người lợi kẻ khác, để biết tiếc thời giờ, để thời đa tình đa tạp rồi.

Đi Amitchéou mà một nơi cây đàn (a-dirac) mọc ra đó, là 1 đi trong vườn ngoại ruộng, bờ ao, bờ đường, chung quanh nơi không đau là không có, không ai giồng, cứ tự-nhiên chiều tâm, thương phải đều chặt đi tuốt, là thật to, tốt tốt, người bản xứ chỉ biết dùng làm củi đun mà thôi.

Vì thế cho nên ở ga Trần-đức-Long là người làm việc công ti Hỏa-xa, trong thấy mà tiếc thời nhiều người ngay ra được một việc lợi dụng là đâu kỳ xưa nay ông không nuôi làm quay to bao giờ thế mà quả quyết tập việc nài đâu cũng làm trong nhà thành ra người nhà có công việc làm luôn tay, và những lúc ông bắt giờ làm việc thì cũng bận vào việc kỳ nhiều lắm, nào thái lá đâu, nào thay nong tằm, nào nhổ mạ, tỏng cũng những khung cũng nó, mỗi người mỗi việc, nào chỗ kèn nói nỏ, nào

(Còn tiếp trong kỳ sau)

Giải thưởng văn vẻ bài ca cho con trẻ ở Ấu-trí-viện

Bản-quán tiếp được thư của cô Ngô-thị-Quyên nói muốn nhờ các nhà văn-sĩ làm giúp một bài ca, để sau này dùng làm bài hát cho lũ trẻ trong khi chơi đùa ở Ấu-trí viện. Bài nào hay nhất, xin khỉnh biếu hai cái khăn thêu, còn số được bạc thì cô nhờ bản-quán mua hộ thức đồ vật gì cũng đáng giá lấy, kẻo treo giải bằng chục bạc không được lịch-sự, vậy bản quán định khi Hội-đồng điểm-duyệt xong, bề bài nào quán-quán thì ngoài hai cái khăn thêu sẽ thưởng thêm một cái bằng sơn son thiếp vàng, còn 4 chữ khác trong biển ấy, tây ý Hội-đồng nghĩ

Thể-lệ dự thi như sau này:

Đề mục: một bài ca « thượng lục hạ bát » để dùng làm bài hát cho lũ trẻ trong khi chơi đùa ở Ấu-trí viện. Các bài dự thi không được nói đến những vấn-đề quan-hệ về chính-trị và tôn-giáo.

Giải thưởng: hai cái khăn thêu và một cái biển 4 chữ sơn son thiếp vàng.

Kỳ hạn: hạn tới nay cho đến 31 Décembre này thì hết kỳ thu quyển.

Muốn cho tiện việc học việc phách thì xin nhất luật dùng giấy tây trắng mà để ngoài tờ, trang trên để tên và chỗ ở, trang dưới viết bài, xin đừng kỳ tên. Những bài dự thi xin bỏ riêng vào một cái phong-bì gián kín, ngoài nhớ để cho hai chữ « Văn thi » thì khi tiếp được, bản-quán sẽ để riêng ra một chỗ, đợi khi hết hạn, bấy giờ mới bóc. Ngài nào dự thi, xin cứ gửi cho bản-quán.

QUỐC PHIẾU CÔNG-THƯƠNG

(Chỗ mua bán có nhà nước thị nhận)

Giấy quốc-trái Đông-pháp có số số (năm 1922)

Trong các thành phố nào, hội-đồng Đông-pháp lập tại nơi đó và thứ nhất là tại Saigon, thì bằng bạc đứng ra thì hành trong cuộc quốc phiếu công-thương đó (mua bán giấy quốc-trái trong nước) trong các giờ nắng bạc mở cửa.

Các việc xin mua hay là bán, tiền một, thì hằng bạc nhập vào sổ và thi hành cũng tinh bạc một.

Mỗi tuần lễ nửa là một lần thì có ra bán giá-cả có nhà nước thị chứng.

Liền tuế hồng thì người bản phải chịu và nếu như giấy quốc-trái để tại nơi công-thương nào khác, thì người bán phải trả thêm tiền nhà thờ sang tiền bảo-kê gồi giấy đó lại.

Tiền tuế-hồng đó thì tính như vầy.

Cho tới: 100 p. thì là 0 p. 20

Từ 101 p. tới 500 p. thì là 20/00 (1 ngàn thì tính 2 đồng tuế-hồng).

trên 500 p. thì là 10/00 (1 ngàn thì tính 1 đồng tuế-hồng). Mà tí lắm thì cũng tính 1 đồng bạc.

Các việc xin bán hay là mua tự giá (nghĩa là giá nào có lợi hơn cho mình hay là theo giá mình đã định, thì mặc ý người đứng bán hay là mua cũng được (không cần đề lâu hơn nữa.

Giấy quốc-trái nào đã bán đứng trong bạ ngày trước kỳ xổ số, thì nội trong mười lăm ngày mới giao giấy đó cho người mua, người bán đứng phép hưởng cuộc xổ số tới đó, nếu như bài đứng (người bán và người mua) không giao-kết với nhau cách nào khác.

Nếu như trong kỳ bán mà mình tính chưa có việc xổ số, thì lời giao kết đó sẽ giữ vào trong tờ mua bán và tờ đó sẽ giao cho người bán và người mua.

Các việc xin mua hay là bán thì cứ tính bạc mỗi mà tuần, cho tới khi nào có lời rao khác.

Hãng-bạc Đông-pháp

32-9 Ngày 17 Juillet 1922

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-lãm rằng: phàm những số tiền qua hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), từ thứ 0f.10 (0$04) trở xuống: chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẢN NHIÊN 祭

Tối thứ sáu:

TRẠI CHIÊU - QUÁN

Đăng động lòng nhất chỗ hồn bà Chiêu quán hiện lên trách sau Hán.

Tối thứ bảy:

ĐỨC BÀ THƯỢNG NGÀN

Vai đào và vai kép. Đóng sự chồng con vợ vượn thực là thần tình. Thâm nhất chỗ con vượn cái sắp chết, đẻ sữa vào bờ-đai để danh cho con bú, than khóc rất là não nùng.

Nhắc trước

Đến chủ nhật 23 tháng 7 này, bản-hội diễn một tích mới soạn cực kỳ hay và lý thú mà thực chưa đâu diễn qua. Là tích: *Ông gì mà rước tiếng ghen vào mình.*

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 19 đến thứ ba 25 Juillet 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp lớp 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

PHONG CẢNH MỘT NƠI CẦM ĐỊA

Rất mới! Rất lạ!

Tất cả là 65 phiến thắng cảnh

Rất hay! Rất lạ!

QUANG-MINH HOÀNG-HẢI REINE LUMIÈRE

Thiên thứ tư

Nghỉ

CÉSAR BORGIA

Đại bi-kịch dài 5 hồi

Rất nhiều vai đóng và quần áo theo thời bấy giờ

Chớp nhất những đoạn cuối cùng.

Từ 1er Avril giờ đi

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

華 PAO-VA 寶

號八廿綿門街南省四河東

Làm và bán đủ các đồ vàng bạc, như: vòng, xuyến, hoa, hột, khuyên, nhẫn, v. v.....

Bán các đồ ngọc và hạt châu rất quí ở bên Tàu tải sang, đồ sứ, đồ cổ, đồng hồ, nhờn-kính, v. v.....

Làm thực tốt. — Giá phải chăng

Xin Qui-khách chiếu cố đến:

Chỉ hàng Bè, số 22 — Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Từ microfilms của Cornell

chỗ tằm ăn rồi, con ăn [illegible], con tháo tơ làm tổ. Nhà tuy hẹp nhưng cách xếp đặt của ông thật khéo sạch-sẽ lắm, việc nào có chỗ việc ấy. Mong rằng sau này việc chăn tằm quay tơ của ông Long mỗi ngày mỗi thêm phát đạt, ông lại khéo tự làm lấy những guồng quay đủ các thứ, những tơ kéo thành chỉ rồi trông rất đẹp, rất tốt có mấy thứ tơ gốc, tơ đầu, tơ non, mỗi thứ một mùi, thứ trắng thứ vàng nhợt. Ông Long định hễ công việc thành được, kéo được nhiều tơ, thì tải về bán cho nước nhà; những nhà quanh đấy cũng biết mối lợi bắt chước ông Long mà chăn tằm nhiều lắm.

Có một điều lạ là như bên ta chăn tằm thì phải che cho kín, quây buồng không dám để gió lọt vào, thế mà bên Amitchéou thì không, chẳng kiêng gì cả, cứ để khoảng, tha hồ người xem, gió máy, tằm vẫn ăn vẫn lớn chẳng sao cả.

Nếu việc chăn tằm nay mỗi ngày mỗi thịnh đạt, các nhà chăn nuôi đừng ngã lòng ai cũng cố sức làm lụng, thì chẳng mấy lúc mà thành được công to, mỗi năm tải được ít nhiều tơ tốt về bán ở nước nhà, há không là tah, là lợi ru?

Có công mài sắt có ngày nên kim, vậy có mấy lời mừng ông Trần-đức-Long cùng tất cả các nhà chăn tằm ở Amitchéou được từ nay chóng thành đạt.

Lương-Ngọc, Vũ đình-Chung

Thương giới tân văn

Ngày 21 Juillet 1922

Giá bạc

Kho Nhà nước	6 f. 55
Nhà Ngân-hàng	6 . 65

Tàu tới tàu đi

Tàu *Cordillère* đã khởi hành ở Marseille đi Đông-pháp, và Nhật-bản ngày 30 Juin.

Tàu *Hanoi* mang thư đi Haiphong, đường Hoi-hao và Quang tchéou-Wan, đến ngày 21 Juillet này ở Haiphong khởi hành.

Đấu giá

Ngày 12 Août hồi 16 giờ 30 tại sở Lục-lộ Hanoi sẽ đấu giá làm hai cái nhà ở cho các quan chánh kỹ-sư ở Hanoi.

Việc làm đáng là :	37.167 p. 84
Tiền ký quĩ tạm	600 p. 00

Chứng đau xương,
Chứng mạch máu sưng,
Chứng đau mạch máu tụ lại,
Các chứng đau quả tim.

Mụn sưng ở mạch máu lâu đã 8 năm mà dùng thuốc này trong 1 tháng là khỏi.

NHỮNG LÚC TRỞ VỀ GIÀ thì thường thấy váng đầu, tức hơi khó thở, hay chóng mặt, nhức đầu, đau trên, đi lại mệt và buồn khó ở; còn về phần đàn-bà thì kinh chẳng [illegible] không điều mà lại [illegible] ra nhiều quá thể làm cho ai cũng phải sợ. Nhưng lúc này [illegible] dùng thứ thuốc:

Dépuratif Richelot

mà các danh sư ở hoàn-cầu điều chứng nhận rằng hay. Dùng nó thì chẳng bao lâu kinh nguyệt lại đều, không có làm [illegible] gì cả. Thuốc này lại rất hiệu trong khi chữa các chứng đau xương, tụ máu ở các huyết-quản và các chứng ở ngoài da như là bắc lác mụn con nổi mẩn làm cho người nào mắc phải thì ngứa khó chịu lắm:

Thuốc này bán ở các hàng lọc hợp to và các hàng thuốc vặt.

Quạt Máy

Hiệu QUẢNG-HƯNG-LONG Hanoi, mới về nhiều thức quạt máy.

Quạt treo trần — Quạt để bàn — Quạt quay đi quay lại, hiệu Marelli, là thứ quạt tốt nhất hoàn-cầu

Xin qui-khách mua mau kẻo hết. 2078

OMEGA

CÓ BÁN TẠI :

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Nên hỏi giá của Bản-hiệu. 2074

HỘI PHÁP THƯƠNG VẬN TẢI

Số 7, cạnh trường Y-viện

CÓ BÁN : Hai cái nhà thật rộng, kiểu mới, số 29, phố Ngọc-thanh định giá. [illegible] 7.000 $ 00

CHO THUÊ Một khu đất rộng 2.048 thước vuông ở đường Bobillot

Hội ấy lại chuyên trị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh xảo. Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Hạng nào cũng có giấy cam đoan chắc chắn

Ai muốn mua góp tháng hay thuê tạm xin đến đó mà hỏi. Có bán đủ cả các vật dụng làm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại. [illegible]

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện

SOLUTION R. HOLBÉ 2 $ 50 một chai

Theo luật mới — Muốn dùng thuốc này phải [illegible] đơn quan Đốc-tờ người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE » 1 $ 00 một lọ

Thuốc bổ [illegible]; kém ăn-ngủ, [illegible] không muốn làm việc gì; dùng thuốc này hay [illegible]

Mấy thứ bản-hiệu hay bán :

Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho-gió SIROP PECTORAL đặc-cổ, sổ-mũi. Thuốc LAO chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS

thuốc uống — 2 $ 00 lọ 30 viên

thuốc thụt — 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu: chẳng kì mới hay cũ: uống thuốc cachets antiseptiques và thụt thuốc blennorrhée của Bản-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được vô số người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE » 1 $ 60 một lọ

Trị những bệnh đàn bà như : Kinh nguyệt không điều, hay là khi hành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng. [illegible] uống thuốc này đều [illegible] lấy lại máu tốt trong mình [illegible]

ĐỒ BUỘC THUỐC

ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MỔ-XẺ

Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*

Bán cuộn và bán hộp kín

Bán cất và bán lẻ

« THUỐC DÉRÉ » 0 $ 90 một chai 1/4 littre

Trị bệnh giang mai bất kì mới hay cũ. Dùng thuốc 914 rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng cần phải uống thuốc này thì mới chắc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí, mà chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh.

Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn littre. Giá có 3 $ 60 mà thôi

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU (hiệu đầu nai)

Bệnh [illegible] kém sức yếu đuối, đều là những bệnh người ta thường hay mắc phải, [illegible] nhiều. Nó làm [illegible] mà chính chân [illegible] cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta cần [illegible] bổ [illegible] huyết. Muốn bồi [illegible] thì không còn thuốc gì [illegible] bằng thuốc *Dragees Rabuteau* (hiệu đầu nai) [illegible] bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xanh xao, sao mỗi sau khi mới khỏi bệnh gúp, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm

[illegible] này làm cho chân huyết bình phục [illegible] và lọc cho huyết được trong [illegible] sau khi ở cữ mà dùng thuốc [illegible] cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường [illegible]

Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một [illegible] đã chữa khỏi kể có hàng [illegible] hàng vạn người.

Ở [illegible] các hàng bào-chế lớn đều có bán cả. 2056

Nhà Bán đồ « [illegible] » Hà nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN LÝ ĐI CHỢ HIẾU
Ở Ga YÊN LÝ chạy hồi 8 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa thứ nhất ở Bến-thủy và ở Vinh ra.
Ở CHỢ-HIẾU (Phủ-Qui) đi hồi 1 giờ chiều đến ga Yên lý vừa kịp chuyến xe lửa về Vinh và Bến thủy.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÔ HUẾ
Ở VINH đi hồi 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.
Ở ĐÔNG HÀ ra hồi 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-lý. Ở Phủ-Qui có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán sầm uất lắm các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đông-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin biết qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare 2012

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các qui khách biết rằng chúng tôi thuận bán chịu Phốt-phát (Phosphates) đến mùa tháng mười gặt rồi mới lấy tiền, song những các nhà tư mà mua thì phải có gì chắc-chắn để gửi chúng tôi làm tin như là đồ bằn của nhà ruộng nương (Titres de propriétés) phiếu Quốc-trái (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháp công-thải (Titres d'Emprunt Indochinois) vân vân.

Những giấy phiếu Quốc-trái, công-thải mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ cũng vẫn là của những các nhà mua hàng chịu đem gửi; mà khi đến hạn giả tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy má ấy, mà nếu đang khi chúng tôi giữ các giấy má ấy có phiếu nào được mở trúng số thì cái số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các làng đã cải lương rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phốt-phát, muốn biết cách thức mua chịu phốt-phát thế nào thì các làng ấy cứ hỏi tại các tòa Công-sứ.

Kính cáo

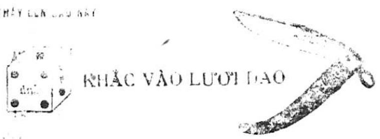
SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN.

133, Avenue Paul Doumer,

HAIPHONG.

2033

CŨ THẤY [illegible]

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON 2056

CAFÉ RESTAURANT HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống số 80 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 88 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cùng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu cho biệt [illegible] cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính quán [illegible]

Nº 121

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lệ-minh-đường nói :

— Nàng là con một vị hầu-tước, em một bà hoàng-hậu, khi nào lại chịu thất tiết, chắc là tại cha mẹ ép gả cho người khác, mà nàng không dám nói cái việc tư-ước của nàng niên-huynh cho nên quá giận

Hoàng phủ thiếu-hoa nói :

- Nếu quả cha mẹ ép gả, sao nàng không bắt chước *Mạnh lệ-quân* mà đâm đầu xuống sông cho rồi !

Lệ-minh-đường khuyên-giải mà rằng :

— Việc này vì với việc *Mạnh lệ-quân* không được, vì họ *Mạnh* tự-tử giữ được danh-tiết, chứ như họ *Lưu* mà tự-tử thì lại thêm để cho thiên-hạ chê cười.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói :

— Việc gì mà thiên hạ lại chê cười được ?

Lệ-minh-đường nói :

— Họ *Mạnh* đính-ước với niên-huynh, đã có đưa đồ sính-lễ thì thủ-tử mới là chính-lý. Còn như họ *Lưu* là một việc tư-ước với nhau, không ai biết đến, nếu nàng tự-tử, chắc người ngoài nghi là nàng có tư-tình với ai cho nên đến khi gả chồng, không rõ tuyệt tình-nhân mà phải tự tử đó thôi vì với họ *Mạnh* sao được. Tô thiết trưởng *Lưu tiệp* cũng là một nhà cao quí trưởng-nữ đã làm hoàng-hậu thì thứ-nữ có đâu lại chịu thất-tiết với người. Hoặc-giả nàng bỏ trốn đi mà cha mẹ nàng phải dùng người khác gả thay. Vả ông cử-nhân này vị tất đã phải nàng *Lưu-yến ngọc*, niên huynh chớ nên nhận lầm.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói :

— Chẳng qua là những lời ân-sư khuyên giải kẻ môn-sinh này đó thôi.

Lệ-minh-đường nói :

— Tôi cứ tương tình xét lý mà nói, chứ không phải có bênh vực gì họ *Lưu* sau này niên-huynh sẽ biết lời tôi nói không sai vậy. Ngày nay niên-huynh chưa có vợ, tôi xin tìm giúp một người [illegible] tài mạo song-toàn để kết duyên cùng niên huynh, niên huynh chớ nên phiền-muộn.

Hoàng phủ thiếu hoa nói :

Nàng *Mạnh lệ quân* giết dao hành-thích, để định báo thù cho nhà tôi, đáng lẽ suốt đời tôi không nên lấy ai nữa mới phải, nếu họ *Lưu* còn thì tôi cũng chỉ dùng làm thứ phòng mà thôi. Bây giờ tôi xin để tang họ *Mạnh* 3 năm, rồi sau lấy một người thiếp là đủ

Nói xong, hai hàng nước mắt, chảy xuống dòng dòng. *Lệ minh-đường* nghe nói cũng động lòng thương, mới khuyên giải rằng :

— Họ *Mạnh* đã tạ-thế rồi thì dẫu lấy chánh-thất, cũng là hợp-lý, cao chi phải như thế.

Hoàng phủ thiếu-hoa nói :

— Đó là tôi muốn tỏ chút thâm-tình với họ *Mạnh* mà thôi.

Nói xong, cáo-từ xin về. *Lệ minh-đường* đưa ra đến ngoài cửa rồi quay vào trong phòng, nàng *Tô-hoa* đón mà bảo rằng :

Hoàng-phủ thiếu-hoa chẳng những là người có tình mà lại có chí nữa

Lệ-minh-đường nói :

— Chàng đã là người có tình, em nghĩ càng không rõ, nhưng triều-đình đang trọng-dụng, em nay thật khó cải-trang, tất phải đợi một vài năm nữa cho khi có vị trọng-thần nào thay cho, bấy giờ mới cải trang được.

Nàng Tô hoa nói :

— Nếu vậy cũng là một việc bất-đắc-dĩ, chứ tiểu-thư há có phụ lòng ai.

Lại nói chuyện *Hoàng-phủ thiếu-hoa* khi về tới nhà, *Hoàng-phủ-kính* hỏi rằng :

— Hôm nay con uống rượu ở nhà ai thế ?

Hoàng-phủ thiếu-hoa thưa rằng :

— Quan Hữu thừa-tướng họ *Lệ* quá yêu, cho tôi vào hầu chuyện ở trong thư-phòng, rồi phu-nhân [illegible] bàn rượu cho uống

Vợ chồng *Hoàng phủ-kính* nói :

— Quan Hữu thừa-tướng họ *Lệ*, cả hai vợ chồng cùng tử tế, thật khiến cho người phải kính-phục.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói

Vì có uống rượu hôm nay mà thành ra biết được *Lưu yến-ngọc* đã cải-giá lấy người khác rồi

Hoàng-phủ-kính nói :

Sao quan Hữu thừa tướng lại biết việc ấy ?

Hoàng-phủ thiếu hoa mới thuật chuyện cho nghe và nói :

— Ân-sư con lại « ẩn-ác dương-thiện », bảo rằng họ *Lưu* vị-tất đã chịu thất-tiết, có lẽ nàng trốn đi, mà cha mẹ nàng phải đem người khác gả thay chăng. Đó là lời ân-sư con khuyên-giải cùng con, nhưng khi nào được thế.

Doãn phu-nhân phàn-nàn rằng :

— Nàng *Vệ-dũng-nga* có ơn với mẹ con ta. Vả là người hiền-đức. Thánh-thượng cũng đã định gả cho con, mà con cứ một lòng say-mê *Lưu yến-ngọc*, nhường nàng *Vệ-dũng-nga* cho *Hùng-hiệu*. Ai ngờ ngày nay họ *Lưu* lại chẳng lấy con, đã kết duyên với người khác rồi, nghĩ thật hổ-thẹn. Ta nay cũng ngôi mệnh-phụ đường-đường con đã phong vương, mà không thể lấy được một người [illegible] dâu, phỏng có đáng tức hay không !

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói :

— Con thật cảm cái ơn sâu của họ *Vệ* không dám để nàng làm thiếp, cho nên mới phải từ-hôn. Nay con để tang họ *Mạnh* 3 năm, rồi tìm lấy một người thiếp là đủ, xin hai thân xá tội

Hoàng-phủ-kính cười mà bảo rằng :

— Họ *Lưu* đã thất-tiết thì con lấy người khác. Một vị vương-tước, lo gì không có vợ, hà-tất phu-nhân phải tức-giận.

Doãn phu-nhân nói :

— Người khác chưa dễ mấy kẻ đã được tài-mạo hiền-đức như nàng *Vệ-dũng-nga* vậy !

Hoàng-phủ thiếu-hoa không dám nói câu gì nữa, rồi lui thẳng trở vào thư-phòng, bảo thư-đồng dọn rượu để ngồi uống cho đỡ buồn. *Hoàng phủ thiếu-hoa* ngồi uống rượu một mình, uống được mấy chén, càng nghĩ lại càng tức giận nàng *Lưu-yến ngọc*, mới thò tay vào túi áo, lấy cái khăn là ra xem

Xem xong, sỉ mắng mà rằng :

— Ta đã nhiều phen điên-bái khốn khổ mà cái khăn là này vẫn giữ ở trong mình. Ai ngờ đứa tiện-nhân kia lại đến nỗi thất tiết. Nay trông thấy vật này, càng khiến cho người ta căm tức vậy

Nói xong, liền ném cái khăn là xuống đất, rồi lấy chân giẫm lên mấy cái mà rằng :

Từ đây trở đi, ta sẽ tuyệt giao với cái khăn là này.

Hoàng-phủ thiếu-hoa lại uống thêm mấy chén rượu nữa. Ngay lúc bấy giờ, gặp có một tên thư-đồng bước vào. Tên thư-đồng trông thấy cái khăn là rơi ở dưới đất, lấy làm mừng rỡ. Số là *Hoàng-phủ thiếu-hoa* xưa nay hễ người nhà ai nhặt được vật gì mà đem nộp trả thì đều có thưởng

Bởi vậy tên thư-đồng ham được tiền thưởng, vội vàng nhặt lấy cái khăn là đưa nộp mà nói rằng :

— Dạ dám bẩm quan thừa-tướng ! có cái khăn là rơi ở dưới đất, xin đưa nộp ngài.

(Còn nữa)